

УДК 351.74-051:005.336.2]:343.85-053.6

Ольга Сорока

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
ORCID ID 0000-0003-1483-8974

Анатолій Шкляр

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
ORCID ID 0000-0002-0736-6107
DOI 10.24139/2312-5993/2022.04/153-165

ВИМОГИ ДО СУЧАСНОГО ОФІЦЕРА ЮВЕНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ: КОМПОНЕНТИ ТА ПОКАЗНИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ НЕПОВНОЛІТНІХ

Метою статті є розкриття сутнісної характеристики «професійної компетентності офіцера ювенальної поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх», визначенні її структурних складових і показників. Пошук інформації проводився в наукометричних базах даних Web of Science, Scopus, Google Scholar, Research Gate, а її опрацювання здійснювалося з використанням методів аналізу, синтезу, порівняння та узагальнення якісних даних. Розкрито сутність поняття «професійна компетентність офіцерів поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх», що означає складний феномен, що передбачає наявність професійно-особистісних якостей, професійних знань, умінь і навичок, що допомагають співробітнику ОВС ефективно здійснювати профілактику правопорушень неповнолітніх. Складовими компонентами означеної компетентності визначено мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний і особистісно-рефлексивний.

Ключові слова: професійна компетентність, професійна компетентність до профілактики правопорушень неповнолітніх, офіцери ювенальної превенції, профілактика правопорушень неповнолітніх, компоненти, показники.

Постановка проблеми. Становлення нової української державності, що відбувається на тлі змін соціально-політичних умов та військової агресії в країні, супроводжується масштабними перетвореннями у Міністерстві внутрішніх справ України, де ключова роль у оновленні кадрової політики належить удосконаленню змісту, форм та методів навчання та виховання співробітників поліції. Сьогодні в Україні прийнято закон «Про національну поліцію» (ЗУ, 2015), що передбачає перехід на більш високий якісний рівень професійної підготовки співробітників поліції, яка виявляється у їхній професійній компетентності у вирішенні професійних завдань, зокрема, здійснення профілактики правопорушень неповнолітніх.

Формування адекватної системи соціально-економічних перетворень підготовки кадрів для органів внутрішніх справ (ОВС)

вимагає виведення професійної освіти на якісно новий рівень. Проте, ці заходи у відомстві не завжди проводяться послідовно й цілеспрямовано, і як наслідок, не завжди дають бажані результати. Сьогодні у відомстві назріла нагальна потреба у розробці такої системи підготовки, функціонування якої дасть змогу сформувати компетентного співробітника поліції, готового до безперервного саморозвитку та самоосвіти. Це повною мірою стосується і співробітників ювенальної превенції, формування у них професійної компетентності до профілактики правопорушень неповнолітніх.

Проведений нами науково-теоретичний аналіз стану системи професійної підготовки майбутніх співробітників поліції дав змогу визначити низку існуючих проблем. Однією з них є відсутність науково-обґрунтованої педагогічної системи професійного навчання офіцерів поліції, які здійснюватимуть профілактику правопорушень неповнолітніх. Проаналізувавши освітньо-професійні програми першого рівня вищої освіти провідних ЗВО, що здійснюють підготовку поліцейських (за різними спеціалізаціями) (Львівський державний університет внутрішніх справ, Харківський національний університет внутрішніх справ, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Маріупольський центр первинної професійної підготовки «Академія поліції» ДонДУВС), ми прийшли до висновку, що, на жаль, лише незначна кількість дисциплін (Поліцейська діяльність; Етикет та професійна етика поліцейського; Професійно-психологічна підготовка поліцейського; Особливості розслідувань кримінальних правопорушень; Запобігання та протидія домашньому насильству; Запобігання правопорушенням підрозділами кримінальної поліції; Ювенальна превенція) опосередковано розкривають зміст, технології й особливості здійснення профілактики правопорушень неповнолітніх. Як наслідок, більшість сучасних наукових теорій та концепцій у галузі професійної підготовки не знаходять свого практичного застосування, залишаються не затребуваними через низьку професійну компетентність поліцейських у роботі з неповнолітніми правопорушниками.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз науково-педагогічних джерел показує, що з'ясуванням сутнісної характеристики професійної компетентності майбутніх офіцерів, співробітників ОВС займалися О. Губарева (Губарева, 2005), О. Діденко (Діденко, 2014), О. Коба (Коба, 2010), В. Литвин (Литвин, 2018), О. Торічний (Торічний, 2010), В. Тюріна (Тюріна, 2020) та інші. Вітчизняні дослідники визначають структурну

багатовимірність педагогічного феномену професійної компетентності. При з'ясуванні структури означеного поняття вчені виділяють різну кількість компонентів, які можуть відрізнятися, як за змістом, так і за назвою. Незважаючи на порівняно велику кількість праць, що розкривають особливості формування професійної компетентності співробітників ОВС, структурні компоненти професійної компетентності офіцерів ювенальної поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх не досліджувалися.

Мета статті – розкрити сутнісну характеристику «професійної компетентності офіцера ювенальної поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх», визначити її структурні складові та показники.

Методи дослідження. Під час визначення досліджуваної проблеми ми застосовували методи аналізу і синтезу, порівняння та узагальнення, теоретичні методи, пов'язані з вивченням педагогічної наукової літератури, періодичних видань. Пошук інформації здійснювався в електронних базах даних, таких як Web of Science, Google Scholar, Scopus, Research Gate українських і зарубіжних веб-сайтах, присвячених проблемі професійної підготовки співробітників ОВС.

Виклад основного матеріалу. Професія співробітника ювенальної превенції Національної поліції України (НПУ) потребує не лише високого ступеня професійної компетентності, а й особистісної готовності до відповідальної службової діяльності. Вважаємо, що сформована професійна компетентність до профілактики правопорушень неповнолітніх є одним із показників професійної майстерності офіцера ювенальної поліції, рівня його зрілості.

Згідно з Інструкцією з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України завданнями підрозділів ювенальної превенції визначено:

—ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики;

—здійснення профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення;

—вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорсткому поведженню з дітьми;

—участь в установленні місцезнаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення;

—провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти;

—вжиття заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, у тому числі здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб;

—взаємодія з іншими підрозділами НПУ, органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей (Наказ МВС, 2017).

Відповідно, реалізація поставлених завдань вимагає особливої професійної підготовки, в результаті якої буде сформована професійна компетентність офіцерів поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх. Ми розумітимемо означену компетентність як складний феномен, що передбачає мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний та особистісно-рефлексивний компоненти, взаємозв'язок професійно-особистісних якостей особистості співробітника поліції з професійними знаннями, вміннями та навичками, які допомагають ефективно здійснювати профілактику правопорушень неповнолітніх.

На основі аналізу досліджуваної проблематики зазначимо, що наявність різноманітних наукових підходів щодо сутності та структури професійної компетентності поліцейських свідчить про об'єктивну складність цього педагогічного феномену. Так, В. Тюрина, досліджуючи професійну компетентність працівника міліції, виокремила у її складі спеціальну, психологічну, предметну, організаційно-управлінську, комунікативну, та інформаційну компетентності (Тюріна, 2020). І. Черкун виокремив мотиваційно-цільовий, когнітивний і результативно-діяльнісний компоненти у складі професійної компетентності майбутніх офіцерів-психологів (Черкун, 2016). М. Задорожна наголошувала на когнітивному, комунікативному, операційному та особистісному компонентах професійної компетентності майбутніх офіцерів поліції (Задорожна, 2021). По-іншому визначає складові професійної компетентності курсантів ЗВО МВС України І. Жукевич, зацентрувавши увагу на конфліктологічній, інформаційній, соціальній, психологічній і лінгво-соціокультурній компетентностях (Жукевич, 2013).

У нашому дослідженні виходимо з припущення, що професійна компетентність ґрунтується на співвідношенні взаємопов'язаних мотивів, ціннісних орієнтацій, теоретичних знань, практичних умінь і навичок,

особистісних характеристик, професійних якостей та рефлексії. Враховуємо думку Ю. Бурцевої, що знання відбиваються і виявляються у діяльності. Вплив діяльності на знання неможливо перебільшити. Тільки в процесі діяльності можна отримати осмислені, упорядковані знання. Саме за наслідками діяльності можна визначити, які є знання у людини. Відповідно, діяльність може бути індикатором набутих знань та стимулом до оволодіння новими (Бурцева, 2011).

Отже, у структурі професійної компетентності офіцера ювенальної превенції до профілактики правопорушень неповнолітніх виділяємо такі компоненти:

—мотиваційно-ціннісний (сукупність потреб, спонукань, мотивів, професійних інтересів, ціннісних орієнтацій, спрямованість на реалізацію професійних здібностей);

—когнітивно-діяльнісний (сукупність професійних знань, умінь та навичок обґрунтовано визначати і раціонально застосовувати засвоєні теоретичні та методичні знання в галузі профілактики та способи найбільш ефективного досягнення поставлених цілей; практична готовність до здійснення профілактики правопорушень неповнолітніх);

—особистісно-рефлексивний (сукупність важливих для професійної діяльності особистісних якостей – співпраця, гуманізм, лідерство, відповідальність, комунікабельність, емпатійність, оптимізм, віра в себе, фрустраційна толерантність, емоційна стійкість та рефлексія).

Розглянемо їх детальніше. Так, мотиваційно-ціннісний компонент містить мотиви, потреби та ціннісні орієнтації офіцерів поліції. Мотивація виступає рушійною силою поведінки у структурі особистості, оскільки мотив виконує роль внутрішнього регулятора дій поліцейського. Психологи визначають мотивацію як сукупність причин психологічного характеру, що обґрунтовують поведінку, спрямованість та активність цієї поведінки (Master, 2021).

Підтримуємо А. Дербенєву в тому, що питання мотивації діяльності виникає щоразу, коли необхідно пояснити причини вчинків людини. Будь-яку форму поведінки можна обґрунтувати як внутрішніми (психологічні властивості суб'єкта поведінки), так і зовнішніми причинами (умови та обставини діяльності особистості). У першому випадку йдеться про цілі, мотиви, потреби, наміри, бажання, інтереси, а у другому – про стимули, які є похідними від ситуації (Дербенєва, 2012).

Незважаючи на наявність різних підходів до розгляду сутності «професійної мотивації», слід зазначити деякі особливості мотивації

співробітників ОВД. Йдеться про цілеспрямований вплив на мотивацію офіцерів ювенальної превенції з боку керівництва; врахування особливостей мотиваційної сфери ювенальних поліцейських; створення умов перетворення зовнішньої мотивації у внутрішню. До внутрішніх мотивів належать процесуальні, результативні та мотиви саморозвитку, які у свою чергу впливають на самоосвіту й самовдосконалення. Зовнішні мотиви диференціюють на громадські та особистісні. Суспільні мотиви передбачають альтруїстичні, спрямовані на доброзичливе тактовне спілкування з неповнолітніми, та мотиви виконання посадових обов'язків. Особистісні мотиви відображають самоствердження, оцінку, успіх тощо.

Психологи умовно виділяють кілька груп мотивів, спрямованих на різні аспекти поведінки (професійна діяльність, професійне спілкування, особистість професіонала):

- 1) мотиви розуміння призначення професії;
- 2) мотиви професійної діяльності: діяльнісно-процесуальні – орієнтація на процес професійної діяльності; діяльнісно-результативні – орієнтація на результат професійної діяльності;
- 3) мотиви професійного спілкування: престижу професії у суспільстві; соціального співробітництва й міжособистісного спілкування у професії;
- 4) мотиви виявлення особистості у професії: розвитку та самореалізації, розвитку індивідуальності (Маркова, 1996).

Поєднання цих мотивів утворює внутрішню детермінацію професійної поведінки. Вона залежить одночасно від багатьох мотивів, які у процесі професійної діяльності поліцейського постійно змінюються та мають свої змістовні та динамічні ознаки.

Слід зазначити, що розвиток особистості офіцера ювенальної превенції передбачає динамічність мотиваційної сфери: поступово одні спонукання набувають значущості, інші, навпаки, втрачають її. Однак завжди залишається актуальною мотивація до успіху особистості та привабливості обраної професії.

Важливими елементами внутрішньої структури особистості, закріпленими життєвим досвідом індивіда, всією сукупністю його переживань є ціннісні орієнтації. Д. Леонтьєв виділив такі основні групи цінностей, якими керується особистість у своїй діяльності: цінності етичного порядку (чесність, порядність, доброта, непримиренність до недоліків); цінності міжособистісного спілкування (вихованість, життєрадісність, чуйність); цінності професійної самореалізації (виконавчість,

ефективність у справах, жорстка воля); індивідуальні цінності (незалежність, відповідальність, конформізм) (Леонтьев, 1992). Означені цінності можуть бути притаманні поліцейським ювенальної превенції.

Таким чином, ціннісні орієнтації, особистісне відношення до професії поліцейського мають значення для формування індивідуального стилю професійної діяльності, визначаючи його гуманний, демократичний чи авторитарний характер. На основі ціннісних орієнтацій формується мотиваційно-ціннісне відношення до професії поліцейського, цілей та засобів профілактичної діяльності у роботі з неповнолітніми правопорушниками.

Окрім названих вище мотивів у мотиваційно-ціннісному компоненті ми виділяємо мотиви, пов'язані із відношенням до здійснення профілактики правопорушень неповнолітніх, і мотиви, пов'язані з отриманням необхідних знань, умінь і навичок, необхідних для реалізації профілактичної діяльності.

Когнітивно-діяльнісний компонент професійної компетентності офіцера поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх охоплює комплекс знань і практичних умінь і навичок. Особливого значення набувають такі знання і вміння: знання специфіки, сутності та закономірності процесу перевиховання та його об'єкта; вміння педагогічно правильно оцінити антигромадські прояви перевихованих, не принижуючи людської гідності неповнолітнього; вміння придушувати в собі антипатію до особистості неповнолітнього правопорушника та підходити до можливостей його розвитку з оптимізмом; вміння пов'язувати провини підлітків з проблемами життя в суспільстві.

Особливого значення набувають аналітичні, прогностичні, проєктивні й рефлексивні вміння поліцейського, які допомагають підбирати такі види діяльності, що адекватні поставленим завданням профілактики правопорушень у роботі з неповнолітніми та їхніми батьками; створюють умови для прогнозування розвитку особистості неповнолітнього, її людських якостей, почуттів, волі та поведінки, у встановленні довірчих взаємовідносин.

Особистісно-рефлексивний компонент професійної компетентності офіцерів поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх передбачає розвиток якостей суб'єкта, які впливають на ефективність виконання професійної діяльності: усвідомлення співробітником ОВС норм, правил, моделі професії поліцейського, співвідношення з професійним еталоном, сформованість позитивної психологічної позиції.

Рефлексія домінує серед інших складових особистісно-рефлексивного компоненту та відіграє провідну роль у реалізації особистісної складової процесу формування професійної компетентності офіцера ювенальної превенції до означеного виду діяльності. Завдяки рефлексії забезпечується пошук особистісного сенсу як засобу подолання перешкод у системі професійної діяльності.

Аналіз наукових підходів до вивчення змісту професійної компетентності офіцера поліції показує, що вчені розглядають рефлексію з різних позицій. Так, Л. Мітіна характеризує педагогічну рефлексію, як професійну значущість особистості, яке належить до групи рефлексивно-перцептивних здібностей (Мітіна, 2004). Ми розуміємо рефлексію як окрему властивість особистості, результатом якої є особистісний розвиток, формування суб'єктності як творчого відношення до професії. Окрім цього, рефлексія є джерелом внутрішнього досвіду, способом самопізнання власної професійної діяльності та її диференціації від діяльності інших. Інакше кажучи, функція рефлексії перебуває у стимуляції процесу професійної ідентичності особистості поліцейського ювенальної превенції. За допомогою рефлексії він може усвідомлювати як межі власного професійного досвіду, так і визначати його цінність для себе.

Особливості професійної діяльності ставлять перед поліцейським ювенальної превенції низку вимог, які можна визначити, як професійно значущі особистісні якості. У сучасній педагогіці робляться спроби виокремити якості співробітника ОВС з погляду ефективності професійної діяльності. Правомірним є виділення саме домінантних якостей, відсутність яких унеможливорює ефективну професійну діяльність. На основі напрацювань Л. Ясюкової (Ясюкова, 1990), виділяємо три групи особистісних якостей, які мають для офіцера ювенальної превенції професійну значимість: розвиток емпатії, тобто здатності розуміти внутрішній світ іншої людини та проникати у її почуття, співпереживати; здатність до активного впливу на неповнолітнього – динамізм особистості, який проявляється в ініціативі, гнучкості, різноманітті впливів та у можливості поліцейського вловлювати зміни ситуації та продумувати у зв'язку з ними необхідну стратегію педагогічних впливів; на противагу динамізму та вмінню «володіти іншими», поліцейський повинен мати високорозвинену здатність «володіти собою».

Таким чином, офіцеру ювенальної превенції має бути притаманна креативність та відповідальність, ініціативність та громадська активність, рефлексія. Домінантною якістю для поліцейського є гуманізм, тобто ставлення до кожної конкретної особистості як найвищої цінності. Гуманні відносини складаються з інтересу до особистості неповнолітнього, допомоги йому, поваги до його думки у поєднанні з високою вимогливістю до нього, турботи про його розвиток. Окрім цього, важливою професійно-особистісною якістю офіцера ювенальної превенції є комунікативність, що проявляється у здатності до спілкування, соціально-комунікативній адаптивності, оволодінні прийомами міжособистісного спілкування, стимулюванні позитивних емоцій у співрозмовників та відчутті задоволення від спілкування, фрустраційної толерантності тощо.

Специфіка здійснення профілактики правопорушень неповнолітніх передбачає здатність співробітника поліції творчо працювати, коригувати свій емоційний стан, організувати продуктивну діяльність, здійснювати пошук нових форм, методів, підходів до вирішення складних професійних ситуацій у роботі з неповнолітніми правопорушниками. Серед професійно значущих якостей офіцера поліції В.Тюріна називає стресостійкість, психологічну й емоційну стійкість, здатність раціонально поводитись в конфліктних ситуаціях, тримати під контролем і управляти власними емоціями й емоціями інших людей (Тюріна, 2020, с. 45). Ми додаємо до цього списку адекватну самооцінку, високорозвинену мотивацію, комунікативні якості та адаптивність.

Застосування компонентної системи є більш ефективним, якщо зміст кожного компоненту конкретизується відповідними показниками. Показник розуміють як кількісну характеристику властивостей процесу або об'єкту (Великий тлумачний словник, 2022). Професійна компетентність офіцера поліції до профілактики правопорушень серед неповнолітніх визначається такими показниками:

1) мотиваційно-ціннісний (наявність ціннісних орієнтацій до професії поліцейського, до здійснення профілактики правопорушень неповнолітніх; наявність мотивації до проведення профілактичних заходів із неповнолітніми правопорушниками;

2) когнітивно-діяльнісний (повнота, системність і ґрунтовність знань, необхідних для здійснення профілактичної діяльності з неповнолітніми правопорушниками; наявність комплексу спеціальних профілактичних умінь);

3) особистісно-рефлексивний (сформованість особистісних та професійно значущих якостей, які впливають на результат профілактики правопорушень неповнолітніх; наявність і розвиненість рефлексії).

Представлені показники є достатньо деталізованими, щоб відтворити всі визначені компоненти сформованої компетентності офіцерів поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Визначено «професійну компетентність офіцерів поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх», як складний феномен, що передбачає наявність професійно-особистісних якостей, професійних знань, умінь і навичок, що допомагають співробітнику ОВС ефективно здійснювати профілактику правопорушень неповнолітніх. Складовими компонентами означеної компетентності визначено мотиваційно-ціннісний, когнітивно-діяльнісний і особистісно-рефлексивний.

Наші подальші наукові розвідки будуть стосуватися розробки механізмів формування професійної компетентності офіцерів поліції до профілактики правопорушень неповнолітніх засобами тренінгових технологій.

ЛІТЕРАТУРА

- Бурцева, Ю. О. (2011). Структура компетентності як педагогічного явища в контексті сучасного навчально-виховного процесу. *Вища освіта України. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології*, 3, 576–582. (Burtseva, Yu. O. (2011). The structure of competence as a pedagogical phenomenon in the context of the modern educational process. *Higher education of Ukraine. Higher school pedagogy: methodology, theory, technologies*, 3, 576–582).
- Великий тлумачний словник сучасної мови.* (2022). Режим доступу: <https://slovnyk.me/dict/vts> (A large explanatory dictionary of the modern language. (2022). Retrieved from: <https://slovnyk.me/dict/vts>).
- Губарева, О. С. (2005). *Психологічні особливості формування професійної компетентності працівників ОВС* (дис. ... канд. психол. наук: 19.00.06). Харків (Gubareva, O. S. (2005). *Psychological features of the formation of professional competence of employees of the OVS* (PhD thesis). Kharkiv).
- Діденко, О. В. (2014). Особливості впровадження компетентнісного підходу у професійну підготовку майбутніх офіцерів у ВНЗ. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 3. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_3_6 (Didenko, O. V. (2014). Peculiarities of the implementation of the competence approach in the professional training of future officers in universities. *Bulletin of the National Academy of the State Border Service of Ukraine*, 3. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_3_6).
- Жукевич, І. (2013). Професійна компетентність майбутнього правоохоронця: сутність і складові. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 6, 54–60.

- (Zhukevich, I. (2013). Professional competence of the future law enforcement officer: essence and components. *Adult education: theory, experience, perspectives*, 6, 54–60).
- Задорожна, М. (2021). Основні характеристики сформованості професійної компетентності майбутніх дільничних офіцерів поліції. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*, 22, 93–102. Режим доступу : <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v22i3.514> (Zadorozhna, M. (2021). The main characteristics of the formation of professional competence of future precinct police officers. *Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Service of Ukraine. Series: pedagogical sciences*, 22, 93–102. Retrieved from: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v22i3.514>).
- Закон України «Про національну поліцію» (*Law of Ukraine "On the National Police"*) (2015). Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/T150580?an=1>
- Коба, О. В. (2010). Професійна компетентність офіцера внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України як предмет педагогічного дослідження. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького*, 54, 56–60. (Koba, O. V. (2010). Professional competence of an officer of the internal troops of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine as a subject of pedagogical research. *Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi*, 54, 56–60).
- Леонтьев, Д. А. (1992). *Методика изучения ценностных ориентаций*. М.: Смысл. (Leontiev, D. A. (1992). *Methods of studying value orientations*. М.: Meaning).
- Литвин, В. В. (2018). Формування та розвиток професійної компетентності патрульного поліцейського. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*, 106, 277–282. (Lytvyn, V. V. (2018). Formation and development of professional competence of a patrol police officer. *Journal of the National Academy of Internal Affairs*, 106, 277–282).
- Маркова, А. К. (1996). *Психология профессионализма*. М.: Международный гуманитарный фонд «Знание». (Markova, A. K. (1996). *Psychology of professionalism*. М.: International Humanitarian Foundation "Knowledge").
- Митина, Л. М. (2004). *Психология труда и профессионального развития учителя*. М.: Логос. (Mitina, L. M. (2004). *Psychology of work and professional development of the teacher*. М.: Logos).
- Наказ МВС «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» (*Order of the Ministry of Internal Affairs "On approval of the Instructions for organizing the work of juvenile prevention units of the National Police of Ukraine"*). (2017). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>
- Торічний, О. В. (2010). Професійна компетентність майбутніх офіцерів-прикордонників як педагогічна проблема. Режим доступу: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2010/7/57.pdf> (Torychnyi, O. V. (2010). *Professional competence of future border guards as a pedagogical problem*. Retrieved from: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2010/7/57.pdf>).
- Тюріна, В. О. (2020). Емоційний інтелект як детермінант професійної компетентності курсантів як майбутніх офіцерів поліції. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття: Матеріали міжнародної наукової*

- конференції (7 серпня, 2020 рік). Черкаси: МЦНД, 2, 45–46. Режим доступу: <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/5915/document.pdf#page=46> (Tyurina, V. O. (2020). Emotional intelligence as a determinant of professional competence of cadets as future police officers. *Achievements and achievements of applied and fundamental sciences of the XXI century: Materials of the international scientific conference*. (August 7, 2020). Cherkasy: MCND, 2, 45–46. Retrieved from: <https://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/5915/document.pdf#page=46>).
- Усе про мотивацію* (2012) / укладач А. Г. Дербеньова. Х.: Вид. група «Основа». (*Everything about motivation* (2012) / compiled by A. G. Derbenyova. H.: Ed. group "Basic").
- Черкун, І. А. (2016). Методика вдосконалення навчально-пізнавальної діяльності майбутніх офіцерів-психологів запасу в процесі вивчення курсу «військово-спеціальна підготовка». *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, IV, 47, Issue: 101. www.seanewdim.com (Cherkun, I. A. (2016). Methods of improving the educational and cognitive activity of future reserve psychologist officers in the process of studying the "military special training" course. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, IV, 47, Issue: 101).
- Ясюкова, Л. А. (1990). Взаимосвязь индивидуально-психологических характеристик в структуре профессиональных способностей. *Вопросы психологии*, 5, 72–81. (Yasyukova, L. A. (1990). The relationship of individual psychological characteristics in the structure of professional abilities. *Questions of Psychology*, 5, 72–81).
- Master Class* (2021). A Guide to the 5 Levels of Maslow's Hierarchy of Needs. Jun 7. Retrieved from : <https://www.masterclass.com/articles/a-guide-to-the-5-levels-of-maslows-hierarchy-of-needs>

SUMMARY

Soroka Olga, Shaklier Anatoli. Requirements for the modern juvenile police officer: components and indicators of professional competence for the prevention of juvenile offenses.

The purpose of the article is to reveal the essential characteristics of the "juvenile police officer's professional competence for the prevention of juvenile delinquency". The article is aimed to determine its structural components and indicators. While defining the research problem there were used methods of analysis and synthesis, comparison and generalization, theoretical methods related to the study of management in scientific pedagogical and management literature, periodicals. The search for information was carried out in the Web of Science, Scopus, Google Scholar, and Research Gate scientific databases. It was established that professional competence is based on the ratio of interrelated motives, value orientations, and theoretical knowledge. It is also grounded on practical abilities and skills, personal characteristics, professional qualities and reflection. It is revealed the essence of the concept of "police officers' professional competence to prevent juvenile delinquency". This concept means a complex phenomenon that involves the presence of professional and personal qualities, professional knowledge, abilities and skills. The above mentioned characteristics help an employee of the police to effectively prevent juvenile delinquency. The constituent components of the defined competence are determined as motivational-value, cognitive-active and personal-reflective. The indicators of the motivational and value component are recognized as the presence of value orientations towards the police officer's profession, towards the juvenile delinquencies'

prevention; availability of motivation to carry out preventive measures with juvenile offenders. Indicators of the cognitive-activity component are the completeness, systematicity and thoroughness of the knowledge necessary for the implementation of preventive activities with juvenile offenders; availability of a set of special preventive skills. The personal-reflexive component is represented by the following indicators: the formation of personal and professionally significant qualities that affect the result of juvenile delinquency's prevention; reflection's presence and development.

Key words: *professional competence, professional competence for juvenile delinquency prevention, juvenile prevention officers, juvenile delinquency prevention, components, indicators.*